

Kulturdepartementet
Medieavdelingen
Postboks 8030 Dep
0030 Oslo

16.02.2011
Deres referanse: 2009/00371 ME/ME3 AHU:elt
Vår referanse: 10-696

Høring - forslag til regler om produktplassering og korte nyhetsreportasjer for gjennomføring av AMT-direktivet i norsk rett mv.

1. Innledning

Norsk Journalistlag (NJ) er organisasjonen for redaksjonelle medarbeidere og frilansere som har journalistikk som hovedyrke. Medlemmer i NJ forplikter seg til å utøve sitt yrke på grunnlag av retten til fri informasjon og hensynet til faglig integritet. NJ arbeider for å verne om yringsfriheten, den redaksjonelle uavhengighet og medlemmenes journalistfaglige interesser.

Vi viser til departementets høringsnotat med forslag til endringer i kringkastings- og åndsverkloven, og ønsker å kommentere de forslagene som berører spørsmål om produktplassering og korte reportasjer.

2. Produktplassering

Norsk Journalistlags prinsipielle utgangspunkt er at det må være et tydelig skille mellom redaksjonelt stoff og kommersielt innhold. For at medier skal kunne få finansiert kostbare audiovisuelle produksjoner, og for at norske aktører i minst mulig grad skal diskrimineres i forhold til det internasjonale markedet, støtter likevel NJ forslaget om å innføre en bestemmelse som unntaksvis åpner opp for produktplassering i filmer, sportsprogrammer og lette underholdningsprogrammer, men ikke barneprogrammer.

Forutsetningen for NJs støtte til en slik begrenset lovbestemmelse, er imidlertid at denne produktplasseringen ikke må få noen innflytelse på de frie, redaksjonelle vurderingene. Etter vår oppfatning må det følgelig stilles de samme prinsipielle krav til journalistisk integritet og uavhengighet til de redaksjonelle produktene som tidligere, slik det blant annet er nedtegnet i Vær Varsom-plakaten punkt 2.6 og 2.7 samt Tekstreklameplakaten.

I forlengelsen av vårt prinsipielle utgangspunkt, støtter vi forslaget om forbud mot "skjult reklame". Dette prinsippet bør gjelde alt redaksjonelt stoff i alle medier. Slik "skjult reklame" kan være uheldig av flere grunner: Det kan blant annet være vanskelig å oppfatte som reklame, slik at seerne får inntrykk av at den salgsfremmende henvisning er mer "objektiv" enn vanlig reklame. For å få en mest mulig klar lovregulering på området, etterlyser imidlertid NJ en klarere definering av grensdragningen mellom lovlig produktplassering på den ene side og at et produkt i salgsfremmende henseende mer eller mindre tilslørt innveves i et fjernsynsprogram på den andre. Det samme gjelder grensen mot sponing, som også reiser vanskelige avgrensningsspørsmål. Etter NJs mening bør derfor publikum informeres uttrykkelig om at programmet inneholder produktplassering og hvem som står bak, slik at det salgsfremmende element ikke tilsløres.

Når det gjelder departementets forslag om at det ikke åpnes for slik produktplassering i NRK, kan NJ ikke forstå at intensjonen bak dette forbudet skal ramme filmer, sportsprogrammer og lette underholdningsprogrammer som er produsert helt uavhengig av NRKs virksomhet. En slik lovgivning vil ramme NRK svært urimelig, og vi viser i denne sammenheng til NRKs høring i tilknytning til spørsmålet om slike eksterne produksjoner.

3. Korte reportasjer

Med utgangspunkt i at Norsk Journalistlag stadig oftere ser eksempler på at enkeltmedier tilbys eksklusive rettigheter til å formidle informasjon om faktiske forhold som har funnet sted, støtter vi departementets forslag om at fjernsynsselskaper får en vederlagsfri adgang til å sende korte utdrag fra begivenheter av stor allmenn interesse som et annet fjernsynsselskap har eksklusive rettigheter til å sende fra.

Med innføringen av en slik rett til korte reportasjer mener NJ lovgivningen i sterkere grad enn i dag, vil verne mediernes mulighet til å drive mangfoldig journalistikk, som ikke er forbeholdt et medium med monopol på begivenheten, og som gir borgerne et fullverdig medietilbud. Forutsetningen for en aktiv og informert deltakelse i samfunnsdebatten er fri tilgang på et mangfold av opplysninger fra ulike aktører, jf. f.eks. *EMD Goodwainsaken 1996*.

NJs prinsipielle standpunkt er at i utgangspunktet bør enhver begivenhet som er belagt med eksklusive senderrettigheter være omfattet av bestemmelsen, men mener det er unaturlig å definere i lovverket hvilke typer begivenheter som skal gis denne adgangen. Vi vil således fraråde en kasuistisk uttømmende oppstilling som hindrer medieaktørene selv en tidsmessig utvikling av denne retten. Fra et informasjons- og ytringsfrihetsperspektiv bør informasjonen etter NJs oppfatning kunne formidles så snart begivenheten har funnet sted.

Med vennlig hilsen

for Norsk Journalistlag

Elin Floberghagen

leder

Ina Lindahl Nyrud
advokat